

ŠTITATELJI! Prosim, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega pomanjkanja je list Vaše imeti naročni.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y. under Act of Congress of March 3rd, 1879.

NEW YORK, MONDAY, MARCH 6, 1944 — PONEDELJEK, 6. MARCA, 1944

VOLUME LII. — LETNIK LII.

RUSI V NOVI OFENZIVI

Rdeča armada pod poveljstvom maršala Gregorija K. Žukova je v dvodnevni ofenzivi na prvi ukrajinski fronti razbila 12 nemških divizij in na 112 milj dolgi fronti prodrla od 15 do 31 milj v Poljsko ter osvobodila nad 500 mest, trgov in vasi.

V posebnem dnevnem povelju je maršal Stalin naznanil, da je poveljstvo armade na prvi ukrajinski fronti prevzel maršal Žukov namesto generala Nikolaja F. Vatutina. ki je zbolel. Ofenziva, ki se je pričela v soboto od Šepetovke, je usmerjena proti Proskurovu in Tarnopolu.

Moskva je proslavila veliko zmago z 20 strelj iz 224 topov. Maršal Žukov je zopet prvič na fronti od leta 1941 po veliki bitki za Mosko.

Nikakor ni mogoče preceniti velike važnosti te nove ofenzive, posebno se, ker se je rdeča armada s tako naglo približala Odesa-Lvov železnici, kajti če Rusi presekaajo to železnico, bo velikanski udarec za nemško armado v Ukrajini. Zlasti bo v veliki nevarnosti armada okoli Odese, ker bo imela za umik na razpolago samo železnice, ki vozijo skozi Rumunsko.

Maršal Stalin je naznanil, da je armada maršala Žukova porazila štiri nemške divizije in 8 infanterijskih divizij in šla skozi Izjaslav, Šumak, Jampol in Ostropol, ki so najpomembnejši med 500 osvobojenimi kraji.

Z zavzetjem Kupeja se je rdeča armada približala Odesa-Lvov železnici na sedem milj ter dospela na cesto, ki teče proti železnici. Kupej je 16 milj severovzhodno od Voločiska, ki so ga Rusi zavzeli.

Kolike važnosti je najnovejša ofenziva, je razvidno iz tega, da je na to fronto maršal Stalin poslal svojega najboljšega poveljnika maršala Žukova. Ni znano, koliko časa je Žukov poveljnik na prvi ukrajinski fronti in tudi doslej ni bilo ničesar znanega o boleznih generala Vatutina, ki je še vedno poveljeval armadi, ki je skupno z generalom Ivanom S. Konevom uničeval obkoljeno nemško armado okoli Korsuna.

Ko so čete maršala Žukova drville proti jugozapadu skozi Ukrajino, so zadele na štiri nemške tančne divizije, katere so Rusi razbili. Koliko tankov je bilo na tem kraju razbitih, rusko poročilo ne pove, pravi pa, da je bilo na celi fronti razbitih 136 tankov in 49 aeroplanov.

Sinočno poročilo razun nove fronte omenja samo še fronto pri Narvi, kjer Rusi prodirajo v Estonko.

O novi ofenzivi so Nemci prej poročali, kot pa Rusi in pravijo, da je ofenzivo pričelo 200.000 Rusov ter priznava, da je bila nemška črta prebita.

Maršal Stalin v svojem poročilu pravi, da so Nemci doživeli največji poraz in da je bilo ubitih nad 6000 Nemcev. Veliko število Nemcev je bilo tudi ujetih. Tudi pri Narvi je bilo večeraj ubitih 1000 Nemcev.

NAZNANILO
Stara zaloga zemljevidov (Atlasov) je polna. Novo zalogo bomo prejeli okrog 15. MARCA. Vsi tisti, ki so jih naročili, prosimo, da malo potrpé.

Edinica "Glas Naroda"

Lepke in njegova dva tovariša usmrčena na električnem stolu

New York, 6. marca. — Odvetnik, ki je skušal rešiti na smrt obsojenega Lepkeja Buchalterja pred električnim stolom, je moral priznati svoj poraz, ko je bil Buchalter v soboto večer usmrčen zaenost s svojima dvema pajdašema, Louis Caponom in Emanuelom Weissom.

Odvetnik je skušal rešiti Lepkeja s tem, da je naznanil, da bo Lepke "govoril," kar je pomenilo, da Lepke ve marsikaj in lahko zaplete nekatere importante osebe na visokih mestih v afero umorov, ki jih je vršila znana zloglasna Murder Inc. v Brooklynu, N. Y. Ko Lepke ni govoril, je odvetnik izjavil, da sam ni hotel izdati imen onih, o katerih je vedel, da jih lahko pritegne v afero, ki je bila zaključena vsaj deloma z njegovo smrtjo na električnem stolu.

Pred smrtjo je Lepke v svo-

ji poslednji izjavi, ki jo je podal svoji ženi in ki je bila dana pozneje tudi poročevalcem, dal svojemu raketirskemu svetu razumeti, da ne misli pred smrtjo nikogar izdati. Pomozni državni pravdnik, Burton B. Turkus, ki je vodil obravnavo Lepkejeve, je dejal, da se je življenje za večje število posameznikov pričelo znova, ko je Lepke zadostil postavi.

Mr. Turkus je menil, da bi moral Lepke izdati marsikako ime, če bi bil hotel, pa je raje ostal nem in odnesel vse skrivnosti s seboj v grob. Župan la Guardia je tudi dejal, da je bilo gotovim ljudem zelo vroče zadnje dni, ko je izgledalo, da bo Lepke morda govoril.

Četince in raketir Lepke menda ni zapustil posebnega premoženja, kaj je dejal njegov odvetnik. Bil je zavarovan za deset tisoč dolarjev in to je bila največja zavarovalnica, ki jo je pustil za seboj, kar bi značilo, da se raketirstvo in zločinstvo malo izplača.

Rusija razširja kmetovanje v arktičnem predelju

Moskva. — Sovjetska agencija Tass je poročala pred kratkim o edini poljedelski postaji, ki se nahaja za arktičnim krogom in katera je letos obhajala svojo 20-letnico obstoja.

Ekspedient, ki jih izvajata kmetovalna postaja na arktičnem polotoku Kola, so se zdaj izkazali uspešne. Seme, ki ga uporabljajo v tem mrzlem pasu mora biti izredno odporno in kakor je rečeno v poročilu, sovjetski farmerji sedaj pridelujejo mnogo semena za nadaljnjo razširjenje kmetovalstva v arktičnem predelju.

Sedaj pridelujejo v teh krajih največ žito in krompir, pa tudi nekatere vrste sočivja in zelenjave. V dvajset letih se je pridelek žita posredmeril, a pridelek krompirja pa je sedaj 20-krat večji kot je bil prva leta kmetovanja.

ROOSEVELT 11 LET PREDSEDNIK

V soboto je predsednik Franklin D. Roosevelt nastopil dvajseto leto predsedništva. Dopoldne, kot vsako leto ob tej obletnici, so bili cerkveni obredi episkopalne cerkve v Vzhodni dvorani B. B. hiše in je bil navzočih nad 200 ljudi.

Vzhodna dvorana z bogatimi preprogami in velikimi zrcali z zlatimi okvirji, kjer so navedno veliki sprejemni diplomati in drugih zastopnikov raznih dežel, je bila podobna cerkvi in bili so navzoči štirje pastirji St. John's cerkve in cerkveni mešani zbor.

Prisotni so bili predsednikova soproga in njuna hči Mrs. John Boettiger, člani najvišjega sodišča, demokratični voditelji kongresa in načelniki raznih državnih uradov. Bili so tudi najvišji armadni in mornariški častniki, kot gen. Geo.

FRONTA V ITALIJI

Ameriški in angleške čete so odbile zadnji nemški napad na fronti Anzio-Nettuno, toda videti je znamenja, da feldmaršal Albert Kesselring zopet zbira svoje čete, da bo pričel s četrtim velikim napadom.

Sovražni radio v Rimu poroča o vročih bojih jugozapadno od Cisterne, kjer je ameriški predel, ki je bil že nekaj tednov miren.

Pri Cassinu so Francozi odbili nemški napad. Skandinavski brzojavni urad, ki ima dostop do nacijskih virov, poroča, da so bili Amerikanci, ki so bili v najhujših bojih za Cassino, pred dvema tednoma nadomeščeni z angleškimi četami z jadranske fronte. Dalje pravi to poročilo, da general Clark pošilja iz Napolja nove čete, da prične nov napad na Cassino.

ZDRAVNIKI SO IMELI DOBIČE K Z DELAVSKIMI ODŠKODNINAMI

New York 3. marca. — Preiskava zadeve delavskih kompenzacij ali odškodnin, katero je pričel deloma že bivši guvernator Lehman, zaključil pa jo je sedanjí guvernator Dewey, je prinesla na svetlo marsikaj gnilega in kritiki se sedaj oglašajo z ostrim obsojanjem krajevnih zdravniških zvez, ki niso mogle nadzirati kakih 3000 zdravnikov, kateri so imeli direktne dohodke od sodelovanja z raketirji, ki so se bogateli na račun poškodovanih delavcev.

Načelnik Moreland akti komisije, ki je preiskovala celo zadevo, je priporočal guvernatorju Dewey-u, naj se odvzame zdravniškim zvezam po okrožjih pravico in odgovornost nastavljanja ali imenovanja zdravnikov, ki lahko zdravijo delavce upravičene do kompenzacije.

Mr. William F. Bleakley in Herman T. Stichman sta mnenja, da bi se moralo nastaviti poseben odbor treh članov zdravnikov, ki bi imeli stalno plačo ter bi nosili odgovornost nastavljanja in imenovanja zdravnikov za odškodninske slučaje.

Zdravniške krajevne zveze v newyorških okrožjih, je rečeno v poročilu o preiskavi, so tolerirale notorični "racket" plačevanja pod roko na račun poškodovanih delavcev, ki so bili upravičeni do kompenzacije. Ukrepite niso ničesar, da bi poistile svojo hišo in radi tega ne smejo imeti v bodoče pravice, da nastavljajo zdravniške za odškodninsko prakso.

Poleg zdravnikov so seveda krivci tudi odvetniki, ki so delali denar na račun odškodnin delavcev, kakor tudi tozadevni upravni oddelek, potem zavarovalne družbe, X-ray in laboratorijski tehničarji, unijski voditelji, delodajalec in celo državni uposljenici ali uslužbenci. Nečeden "racket" je bil omogočen po vseh teh in obsežno poročilo investigacije, ki je trajalo 14 mesecev, navaja v podrobnem kako se je izplačevalo odškodninski denar ter iztoževalo odškodnine, ne v korist poškodovanih delavcev, ampak v korist odvetnikov in drugih, ki so se lepo živeli s tem poslom.

Poročilo je posebno kritično napram bivšemu državnemu komisarju za industrijo, Elmer

Italijanska mornarica razdeljena na 3 dele

Predsednik Roosevelt je na časnarski konferenci v petek naznanil, da bo italijanska mornarica, ki se je podelila zaveznikom, sorazmerno razdeljena med Združene države, Anglijo in Rusijo.

Predsednik je rekel, da bo Rusija dobila eno tretjino ladij, ali pa sorazmerno število ameriških in angleških ladij.

Po premirju z Italijo 3. septembra, 1943 se je zaveznikom predalo 110 do 150 bojnih ladij vseh vrst. Premier Churchill je 22. februarja v poslanski zbornici povedal, da opravlja okoli 100 italijanskih ladij zelo važno službo v Sredozemskem morju in na Atlantiku.

Proti tej razdelitvi pa je odločno protestirala vlada Svoobodne Francije, ki zahteva nekaj italijanskih bojnih ladij za sebe. Ravno tako sta se oglašili Jugoslavija in Grška, ki tudi hočeta imeti italijanske bojne ladje.

Nad to razredčitvijo pa je najbolj ogorčena Italija. Kot pravi neko poročilo iz Napolja, je maršal Pietro Badoglio v protest zagrozil z odstopom.

Naciji pravijo, da so rešili nekaj ameriških zasneženih letalcev

Nemška uradna agencija D. N. B., ki je v prejšnjem tedlu poročala, da so morali s padali pristati neke v Alpah ameriški letalci, ki so potem obtičali v visokem snegu, je zdaj poročala, da so nemški hriboolazci in planinci rešili nekaj od teh letalcev, katerih so dejali, da je bilo 114, ko so prvič poročali o nezgodi ameriških letalcev nad alpskim pogorjem. Podana so bila imena nekaterih rešenih letalcev in rečeno je bilo, da so bili poplačani od mraza in gladi.

Drugo poročilo, ki ga je podal A. P. pa pravi, da so iz Stockholma po nemško kontroliranem skandinavskem brzojavu poročali, da so nemški planinci in italijanski hriboolazci položili 114 ameriških parashuterjev, ki so se spustili na tla v italijanskih Alpah potem, ko so bombardirali Reko na Hrvaškem. Depesha o tem je bila prvotno poslana iz Milana v Italijo.

Japonska na koncu moške sile

Kot poročajo japonski in ruski listi, je japonska vlada poklicala pod orožje dijakke iz srednjih in visokih šol in je poleg tega tudi vstavila večerne liste.

Te odredbe je Japonska izdala zaradi velikih izgub na Pacifiku in jih mora sedaj nadomestiti z dijaki. Tokio radio je tudi sporočil, da je cesar Hirohito sprejel v avdienci pet admiralov, ki so se vrnili s fronte ter je njihova poročila poslušal z "velikim zanimanjem".

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

Združeni odbor južno-slovanov pozdravlja rusko armado na obletnici ustanovitve

"Združeni odbor južno-slovenskih Amerikancev, ki predstavlja več kot en milijon Amerikancev slovenskega, hrvaškega, srbskega, bolgarskega in macedonskega porekla, se z veseljem pridružuje velikemu praznovanju 26-letnice Rdeče armade.

"Svobodljubno človeštvo dolguje zahvalo rdeči armadi, katera ga je rešila s svojo pogumno borbo pred največjo šibo zgodovine. Rdeča armada je bila skala ob kateri so se razbili vsi Hitlerjevi poiskusi za dominacijo sveta. Stalingrad in Leningrad bodeta za vedno ostala vzoren vzgled bodočim ro-

dovom. Mi smo ponosni na naše jugoslovanske edinice, ki so sedaj del rdeče armade, kot smo, naravno, ponosni na Osvobodilno vojsko in partizanske oddelke v Jugoslaviji pod sijajnim vodstvom maršala Titaa.

"Šestindvajseta obletnica rdeče armade je obletnica zmage! Oči vsega sveta sledijo z obudovanjem njenemu zmagovitemu napredovanju.

"Živela mogočna zveza Združenih držav, Sovjetske unije in Velike Britanije! — Louis Adamič, predsednik."

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Isaac Hade, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
214 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.
"GLAS NARODA", 214 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

RAZGLAS

ZDRUŽENEGA ODBORA JUŽNIH SLOVANOV
V LONDONU

Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev v New Yorku, je prejel iz Londona sledeči razglas Združenega odbora južnih Slovanov v Londonu:

DRŽAVLJANOM JUGOSLAVIJE!

Nikoli niso ljudje izven svoje domovine imeli večjih in bolj svetih dolžnosti kot so bile one, pred katerimi je stala jugoslovanska emigracija potem, ko so najske čete napadle Jugoslavijo. In še nikoli se ni tako majhna skupina ljudi tako pogrešila zoper svojo domovino in svoj narod, kakor se je jugoslovanska politična emigracija.

Sveta dolžnost vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v svetovnem inozemstvu je bila, da delajo z vsemi silami, vsak v svojih svojih delokroga, za obnovitev svobodne in demokratične Jugoslavije; da pobija sovražno propagando, ko na vse mogoče načine veča razdor in podpirajo bratomorne napade v naši domovini; da seznajajo zavezniki s pravimi težnjami svojega naroda, z njegovimi nadčloveškimi borbnimi in trpljenjem.

Naša emigracija je imela nekako določeno nalogo, ker so narodne manifestacije, s katerimi je bila strnoglavljena izdajalska diktatura, in kasnejše narodne borbe jasno dokazale, kaj je enotni in splošni program Srbov, Hrvatov in Slovencev.

- 1) Združuje vseh narodnih moči za osvobodilni boj in mnogo nad okupatorjem;
- 2) združuje vseh narodnih moči za osvoboditev države od dikatorskih klik, ki so tlačile narod toliko let in ga nazadnje odkrito predale najhujšemu sovražniku;
- 3) vodstvo iskrene in lojalne mednarodne politike tesnega sodelovanja z velikimi zavezniki: Veliko Britanijo, Sovjetskim Savezom. Združeni ameriški državani in vsemi svobodoljubnimi narodi, brez ozira na sovražnikovo moč in na pogubne penubne temnih sil.

To je bil triden program, ki so si ga postavili Srbi, Hrvati in Slovenci in so popravili čakali, da ga emigracija izvede. Žalibog emigracija ni bila kos svoji nalogi.

Na eni strani so se vodile neskončne diskusije in prepri o stvarih, ki nimajo v tem trenutku nobene praktične važnosti, na drugi strani pa je klika, sestavljena iz ljudi nenarodnih diktatorskih režimov izigravala ljudsko voljo, niti prepri in pripravljala režime nasilja in korupcije. Vse to brez obzira na stanje, v katerem se nahaja ljudstvo doma in brez obzira na zahteve osvobodilne borbe.

Naposed je ta klika razbila vladno političnih strank in sestavila vladno diplomatskih predstavnikov in policajev bivših diktatorskih režimov.

Marca meseca 1941 so naši narodi rajši šli v najstrašnejšo vojno svoje zgodovine, nego bi dovolili, da vodi njihovo državo diktatorska klika, katere politika je bila zasnovana na bratomorni mrznosti znotraj in na izdajstvu prijateljev in zaveznikov in Jugoslovanih samih, zunaj.

Predstavniki te klike so uspeli medtem daleč od svojega naroda, v inozemstvu, da se dekoplijejo do položajev predstavnikov Jugoslavije.

Kar so delali dve leti in pol tajno, zahrbtno, po ovinkih, zahvaljujoč se slabosti in nevednosti politikov, to delajo od osmega avgusta 1943 javno, kot uradni zastopniki Jugoslavije.

Popolnoma so sprejeli reakcijskarni velikosrbski politični program, ki ga preko izdajalca Nedića Nemci usiljujejo srbskega naroda, da bi onemogočili njegovo osvobodjenje in obnovitev Jugoslavije.

Doma pomagajo Draži Mihajloviću, ki že dve leti vodi državljansko vojno okupatorju v korist in se pripravlja, da v trenutku nemškega zloma vzame v svoje roke birokratski voj-

ni aparat diktature, aparat, ki je sedaj pod Nedićem v službi Nemčije.

Sistematsko obreknjejo Narodno osvobodilno gibanje, ki je za ceno nadčloveških naporov in ogromnih žrtv uspešno, da ustvari borbeno edinstvo vseh narodov Jugoslavije in da ustanovi jugoslovansko fronto, ki s svojimi znamenji izživa spoštovanje in priznanje vojnih avtoritet zaveznikov narodov. Izdajajo komunikacije, v katerih se radujejo nad izmišljenimi porazi Narodne osvobodilne vojske in nad izgubami narodnih borcev in se odkrito veselijo nemških zmag.

Sistematsko širijo lažne vesti v zavezniki javnosti, povzročajo zmešnjave in vzbujajo vero, da vlada v naši domovini kaos in nesloga in to v trenutku, ko so jugoslovanski narodi doma vsistavili popolnejšo slogu, nego smo jo imeli kdaj prej in to samo zato, da bi naredili domovini in ljudstvu doma čimveč škode in tako sebi zagotovili svoje malenkostne sebične interese.

Medtem, ko samozvana kairska vlada in oni, ki jo podpirajo aktivno ali pa s svojim molkom, izdajajo svoj narod, se doma širi gibanje, ki je navdušilo svet in pokazalo svobodoljubnim narodom izredne lastnosti našega naroda. Sredi Hitlerjeve trdnjave Evrope, obstoji armada, ki po angleških uradnih podatkih zadržuje nad petnajst nemških in veliko število satelitskih in izdajalskih divizij. V celi državi obstoje demokratiške organizacije, vršili sta se že dve skupščini narodnih predstavnikov iz vseh krajev Jugoslavije, osnovane so nove demokratiške ustanove, ki sedaj upravljajo osvobodene okraje in bodo v najbližji bodočnosti upravljale celo svobodno domovino.

Prišel je čas za vse poštene Srbe, Hrvate in Slovence v inozemstvu, da stopijo odkrito na stran Narodnega Osvobodilnega Gibanja proti izdajalcem. Na strani svobodne in demokratiške Jugoslavije proti tiranskim satrapom v službi na hujših sovražnikov svojega naroda.

V tem trenutku, na zgodovinskem razpotju, molk ne pomeni odložitve rešenja, molk v tem trenutku pomeni odločitev za tiste, ki vodijo borbo proti narodu in proti Narodni osvobodilni fronti.

Narodno osvobodilno gibanje v domovini je pozvalo 10. dec. 1943 vse jugoslovanske državljane, neglede na to, kje bivajo, naj se brez odlašanja pridružijo narodni osvobodilni borbi proti napadalcem in izdajalcem, ker bodo v nasprotnem slučaju morali odgovorjati pred narodnim sodiščem kot izdajalci svojega naroda.

Naj vsi, stari in mladi, oni na visokih in oni na skromnih mestih razmislijo danes o svoji osebni odgovornosti pred sodbo zgodovine.

Za Ujedinjeni odbor južnih Slovanov:

Dr. Boris Furlag
Dr. Rudolf Bičanić
Mihajlo Petrović

London, 2. februarja, 1944.

ZNAČAJ NASTANKA GENERALA SIMOVICA

Odpri nastop generala Simovića za maršala Tita in jugoslovansko osvobodilno vojsko ima izreden značaj. To bo pospešilo jasno opredeljenje našega ljudstva, posebno v Ameriki, a to predvsem Srbov, za partizansko stvar.

Naša emigracija je bila težko razočarana nad dogodki v Jugoslaviji, ki so privedli do podpisa trojnega pakta. Sprito tega podpisa so poslali mnogi ugledni predstavniki Jugoslovanih v Ameriki svoje apele v stari kraj, da posvarijo in opozorijo kneza Pavla na posledice ter vzbude narod na odpor proti sklepanju in podpisu pakta z ošiščem. Pokojni Nikola Tesla je poslal tak apel knezu Pavlu, Louis Adamić pa Vladimiru Mačku, isto tako je poslal apel in opozorilo Bratstva Zajednica ter še drugi samseniki in organizacije. Ti apeli so pokazali občutje našega človeka v tej državi — kot demokrat, kot sorodniki naroda, kateri si je ustvaril v svetu ugled so Amerikanci jugoslovanskega porekla čutili na sebi madež in stid spričo tolikega ponižanja, ko je prišla vest, da je večina tedanje jugoslovanske vlade zaključila, da se na Dunaju podpiše tripartitni pakt pred Hitlerjem Matsukom in Ciano.

In baš v času občutenja najhujšega ponižanja je došla vest o prevratu v Jugoslaviji, oziroma v Beogradu, dne 27. marca 1941. Namesto Cincara Markovića in Ovetkovića je prišla na čelo državi iz revolte porojena vlada Simovića. Iz ponižanja in potrtosti smo prešli v omamo radosti. V tem razpoloženju se ni mnogo izpraševalo kako in kaj se je cela stvar izvedla, ni se gledalo na podrobnosti — videlo se je le veliko gesto naroda, instiktivno revolto poštenega, nesebičnega ljudstva proti izdajalcem.

Medtem, ko samozvana kairska vlada in oni, ki jo podpirajo aktivno ali pa s svojim molkom, izdajajo svoj narod, se doma širi gibanje, ki je navdušilo svet in pokazalo svobodoljubnim narodom izredne lastnosti našega naroda. Sredi Hitlerjeve trdnjave Evrope, obstoji armada, ki po angleških uradnih podatkih zadržuje nad petnajst nemških in veliko število satelitskih in izdajalskih divizij. V celi državi obstoje demokratiške organizacije, vršili sta se že dve skupščini narodnih predstavnikov iz vseh krajev Jugoslavije, osnovane so nove demokratiške ustanove, ki sedaj upravljajo osvobodene okraje in bodo v najbližji bodočnosti upravljale celo svobodno domovino.

SONART
REKORDI

Nove slovenske plošče!

Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

M565—Wedding Polka

(Ne bom se mečila; Ti pa jest, pa židana marea)

Wedding Walts

Slovenski Walts

Pojo Rupnik sestre

M566—Jeep Polka

(Mat' police pečejo)

Marine — polka

575—Terezinka — polka

Na planinah—valček

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica Orkester

M575—Na Marjano, polka

Kje so moje rožice

Marička pegla—polka

Jerry Koprivšek in orkester

M575—Terezinka polka

Na planinah—valček

Za tozadevni cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.

463 W. 42nd ST., NEW YORK

v resnici bori proti bistvenim interesom naroda južnih Slovanov, čemer je takorekoč v resnici izstopila iz zveze združenih narodov. Na terenu pa narod medtem podpira partizansko borbo Titovih sil ter s temi na največjaestnejši način udeležuje idejo misli, kateri je dal brez pomišljanja svojo podporo 27. marca 1941.

Korak generala Simovića kot predsednika vlade narodnega prevrata v letu 1941, je bil neobhodno potreben kajti njegov pristop k partizansko-mu pokretu ter njegovo ožiganje onih, ki delajo proti temu pokretu, kot izdajniki, je docela logičen ter spodbuja prižudevanja Nedića, vlade v Kairu in diplomacije sploh, katere skuša lagati svetu, da je partizanska borba naperjena proti Srbom.

Minister vlade, ki je ostal ves čas zvest ideji 27. marca in na strani naroda, Sava Kosanović, ni več osamljen. Srbo-branovi udarci in Fotičeve in trige ter podtikanja, da je "ustaš", "pravoslavni Hrvat" komunist, republikanec itd., bodo odslej letela tudi na armadnega generala Dušana Simovića, katerega ime je Srbo-bran in diplomacija še do večaj predstavljala sporedno z imenom kralja Petra in Mihajlovića.

Korak generala Simovića je smrtne udarec Sovinstični propagandi Srbo-brana in Srbske narodne obrane. Zlati namreč ne more nihče več sumiti o tem, da je Narodni osvobodilni pokret edini pravi predstavnik srbskega naroda.

Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

PISMO SLOVENSKEGA IZGNANCA

Francka Novakova iz Strabane, Pa., mi je poslala pismo, ki ga je prejela od svojega sorodnika Rafaela K., kateri se nahaja v taborišču za vojne ujetnike v Zdr. državah. Pravi, da ga smem objaviti in zato ga, v kolikor je za čitatelje pomembno, objavljam, kot sledi:

"Čenjena sestrina! V prvi vrsti Vas prav lepo pozdravim, enako Vašega čenjenega soprog. Ne morete si misliti s kakšnim veseljem sem prejel Vaše čenjeno pismo in fotografijo. Prišrena Vam hvala.

"Jaz se tu nimam slabo, po seboj glede hrane ne živimo ravno tako kot ameriški vojaki, seve, kar je naravno, prosti nismo. Ko gremo na delo je straža z nami in taborišče je pa z žico ograjeno. Najbolj trpin glede družbe, ker Slovenec nas je zelo malo, so sami Lah, povrh pa še fašisti, ki sem jih tako grozno sit.

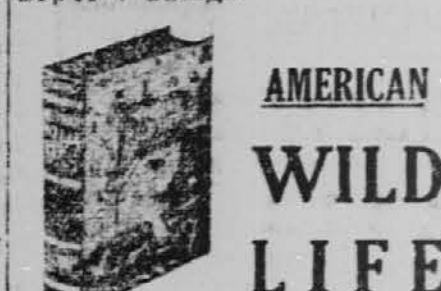
"Vem, da zelo želite zvedeti kaj več novic o Vaših in naših domačih, zato Vam mislim pisati malo bolj obširno. (Se Vam moram oprustiti, ker Vam pišem na liste iz zveza, sem ujetnik, mi ni mogoče kupiti pisma, Prosil bi Vas ako Vam je drago, da mi pošljete pisalno papirja.)

"Skrbi Vas kako je z Vašimi brati in sestrami. Mi je že toliko v letih, da ni več v nevarnosti, da ga pokličejo k vojakom, razen v skrajni sili. Otrke ima pa še mlade. Imena enega sina, ki se mi zdi, da mora imeti 16 let kar je nevarno, da so ga fašisti ali Nenci odpeljali, ker take faute so zelo pobirali in jih odvedli na prisilno delo. Koliko ima drugih otrok, ne vem. Kot Vam je mogoče znano, ima svojo bisto in posestvo.

"R. ima pa domačijo; poročen je kakih devet let in ima pet ali šest otrok, zdi se mi, da same faute. V tej vojni je že kaj bridkega prešal. Okrog srede decembra 1942, sva se dobila v Italiji v mestu Potenza. (Kalabrija) kjer sem bil jaz že par dni prej interniran. S solzami v očeh pride k meni v grozili samih Slovencev. Pozdravila sva se in mi prične pripovedovati: 'V soboto zvečer, ko sem prišel iz vinograde, sem se pripravil, da se obrijem in umijem. Bila je že tema, ko se

(Dalje jutri.)

Tem potom naznanjamo čitateljem, ki se zanimajo za knjigo: "American Wild Life", da je ravno izšla nova izdaja in da imamo knjigo zopet v zalogi.

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, žvečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigobral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel narskaj iz življenja divjih živali. Kar mi dosedaj še ni bilo znano.

Prvotno je bilo namenjavano to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednje izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajnjem primoru POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKE DIVJACINE.

Knjigo bo z užitekbral lovec, kar navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati, farmer, kar so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednje ribič, ker se v knjigi našteje VSE RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH.

Polg poljudnega popisa in priporočanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij): 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesave, ptice, ribe, kače in živali, ki so ravnotako na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno z zlatimi črkami.

V ANGLEŠČINI
Cena \$3.50
Naročite pri:
KNJIGARNI
Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
New York 11, N. Y.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno da se poslužujejo — UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potreščine. Da si rojaki zagotovijo redno dopušljanje lista, lahko gredo upravnistvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

kratka Dnevna Zgodba

ROLA LETICI!

PRED NAJNOVEJŠIM SLOV. SPOMENIKOM

Ovedal sem že nekje, da ni ljubljana n ljubljano pa ljubim. Že zaradi tega, je slovenska prestolnica in mora vsak Slovenec ljubiti ljubljano pa ima tudi predele, ki si lahko utešiš željo po več mestu, in ima zopet skrivne, rimske koticke, kjer lahko spaja in modruje. A vse je to v nebeški okvir naše lepe zelene domovine. Ljubljana naša kulturno središče; zlati daje slehernemu Slovincu priliko, da zadosti svoji glavni človeški potrebi: Nadi mu gojne v vseh odtokih, za vse ose. In v občini! Ljubljana mu daje brhke ljubljanske splohe, ljubim jo in s ponosno zanimanjem zasledujem, kako se leto za leto razvija in postaja lepša.

Mislite si tedaj moje veselje, sem oni dan v muzejskem rku ugledal nov spomenik. O in ljubljana že itak tako malo spomenikov in ko se ti obnašajo več kritike nego uštniškega zanosa.

Pospešil sem korak in se približal močni gruči ljudi, ki obkajala spomenik. Nisem prej osamljen v ljubezni do ljubljane, tudi mnogi drugi so zanimali za njen napredek. Togoče je bil v gruči celo kak anglistratni nameščene.

Ne vem ali sem tako tekel, pa je bil kak drug vzrok, da ko sem se priril in ugledal novi spomenik od blizu, mi je znanjalo sape. Imel sem občutek, da se bom zdaj zdaj teknil na tla. Na srečo gledaleci niso štedili z glasnimi obozskani, začel sem poslušati, to me je zopet poživilo.

"Kaka spaka pa je to," se je glasil neki brkač, očito bolj delavec.

"I no, solato bodo posejali, na so najprej postavili strah, pa," je odgovoril. Izstlil se je v močilo oblična moč.

"Bežite, no!" je dejal tretji, kor sem sodil upokojence, politikant. "Ali ne vidite, kaj ta ženska divje buli To predavljata gotovo našo zahtevo po vozi z morjem. Ta zahteva je dovolj stara, je zgodovina, ko dejstvo in zasluži spomenik. Mi hočemo s svojo živino in s svojimi pridelki na morje, svet, naši otroci naj bodo pomorjari. Ta ženska je gotovo Slovenija, ki zahteva svoje pravice."

"Ta razlaga ni slaba," je sočasnopravka z morjem ima ta spomenik. Toda jaz bi dejal, da predstavlja morskega polipa. (Glejte, kako krčevito in požrešno grabi z rokama vse, kar mu pride blizu.)

"Ne, ta razlaga me ne prepriča," je odgovoril drugi mladenič. "Če bi bil polip, bi spadal v Split, ne pa v Ljubljano. Jaz pa mislim, da spomenik predstavlja staro preužitkarico. Izgovorila si je uživanje živje, katero predstavlja snop, in pa kravo v hlevu. Sama pa je obvezala pestovati vnuke."

"Vprašanje je, če je to žival, ali ne gre za kravo," je zadonel nov glas. "Jaz bi rekel, da je bil eleganten mladenič. "Ne, prej tonj nego, krava."

Vnela se je huda debata, na enkrat smo bili razdeljeni v dva kričevna tabora, kravji in konjski. Končno se je priril pred spomenik možakar močno bokarske postave, obrnil se je proti množici in zapil:

"Meni verujte, ljudje, jaz besar. Krava je, ker ima dva obita rogova. Ampak povem vam, jaz bi jo ne kupil."

Ljudje so se zasmejali in ritirjevali:

"Bravo! Živeča krava, žili rogovi!"

Vzglede mesarja je vžgal pred spomenik je stopil suh

POROČILO ODBORA ZA KAMPANJO RDEČEGA KRIŽA

Shod za Rdeči križ, ki se je vršil v nedeljo v Slovenskem domu, je bil še precej povoljno obiskan, a bi bil lahko boljše. Nekaj boljše pa je vendar bilo nego lani, ko je prišlo komaj dobrih petdeset ljudi, letos nas je bilo kakih sto ali več.

Na shodu smo imeli dobrega govornika Mr. James R. McLennan, kateri je bil poslan od Rdečega križa. Prikazovane so bile tudi zanimive slike, ki so pokazale delovanje Rdečega križa za našo armado, za civiliste v vojnih zonah ter za ranjene in bolne.

Lep govor v angleščini je napravila naša mlada javna delavka v naši naselbini. Miss Hedy Pellich. Povedala je na vzočim: kakor se je pričela organizacija Rdečega križa ter apelirala na vse, naj store kar je njihovih moči, da bomo zbrali čim več prispevkov za Rdeči križ v naši naselbini. Miss Pellich je pomožna bolničarka oziroma strežnica, katero delo vrši dvakrat na teden v svojih pravih urah. Poleg tega je vedno pripravljena kaj pomagati tudi med nami. Tekom te kampanje za Rdeči križ vsi z Miss Jennie Patelli delo tajnice v našem odboru. Takih mladenk bi potrebovali še več.

Naši nabirali prispevkov so bili na delu že pred shodom in Mr. Ignac Musich je bil prvi, ki je izročil dopolnjeno listo odboru, takoj za njim pa je prišel k mizi, kjer je sedel naš blagajnik Mr. Ivan Ručigaj, upravitelj "Glasa Naroda" Mr. Anton Svet, ki je tudi izročil polno nabiralo listino.

Nabirala pola št. 19, katero je izročil Mr. Musich, vključuje sledeča imena in zneske:

Frank Musich \$10.00, Ignac Musich \$5, Paula Musich \$5, Mr. in Mrs. Sare \$5, J. Tomic \$2, Anna Will \$2, M. Lebovitz \$2, Jos. Sare \$2, Henry Sare \$1, Vine, Pogačar \$1, Mary Pogačar \$1, Vine, Pogačar Jr. \$1, Frankie Pogačar \$1, Helen Sare \$1, Pauline Musich \$1, Marion Musich \$1, Lillian Musich 50c, Eleanor Musich 50c. Skupaj \$42.00.

Nabirala pola št. 21, katero je imel za pevsko društvo "Slovan" Mr. Svet, izkazuje sledeča imena in zneske:

Pev. društvo "Slovan" \$10, Frank Voje, \$1, Mrs. Pauline Kraly \$1, Ignac Hude \$1, Jos. Lupsha \$1, Jos. Obreza \$1, Michael Urek \$1, Fr. Panta \$3, Miss Philipa Zagar \$5, Mrs. Frances Rosely \$1, Josephine in Marion Svet \$1, C. M. Stupin \$1, Teddy Benedik \$1, J. Turato \$1, L. M. Legisa \$2, Frank Krasovec \$1, Ignac Miklus \$2, Frank Meglich \$1, Miss Mary Tavzelj \$5, Ignac Zafic \$1, Mr. in Mrs. Anthony Kosirnik \$10, Lovrenc Giovanelli \$2, Fanny Giovanelli \$2, Edward Giovanelli \$1, John Giovanelli \$1. Skupaj \$57.00.

Mr. Svet je vzel še drugo polo in dal s tem drugim nabiralem prav posnemanja vreden vzgled.

SMRT ROJAKINJE

V Ridgewood, L. I., N. Y., je v soboto, 4. marca preminula splošno znana in spoštovana Mrs. Cecilia Gregorin, stara 76 let in doma od Gorice na Primorskem. Živela je 44 let v Ridgewood, N. Y.

Zapuščena hčer Mrs. Ano Skulj in sina Johna Gregorin ter sorodnike Pičulin in Likar v Corona, L. I.

Pogreb bo v torek 7. marca iz pogrebnega zavoda Nay, 66-40 Myrtle Avenue ob 11. do polne na St. John's Cemetery, Middle Village.

Naj ji bo lahka ameriška zemlja; ostalim pa naše sozlatje.

ZA SANS IN JPO—SS

(Po "Novi Dobi")

V listih čitam, kako so slovenska društva v raznih krajih organizirana v krajevne po stojanke JPO SS in SANS. V tej okolici imamo slovenska in hrvaška društva, toda krajevne postojanke SANS in JPO SS, nimamo. Zato sva se dogovorili z Mrs. Matt Panian, da se potrudiva in skusiva zbrati nekaj prostovoljnih prispevkov za omenjeni od pomožni organizaciji v pomoč našim bratom in sestram v Jugoslaviji. V dobri volji sva se odpravili na delo, ki nama je bilo v veselje, in gibanje na prostem zraku je morda tudi flu odganjalo. Hodili sva od hiše do hiše, ne oziiraje se na narodno pripadnost njihovih stanovalecev. In z veseljem moram konstatirati, da so nam bili ljudje povsod naklonjeni in da sva bili povsod prijazno sprejeti.

Nekateri so želeli vedeti, če bo denar res porabljen v svrhu v katero se zbira, namreč, da bodo pomoči res deležni tisti, ki so je tako nujno potrebni. Takim sva zatrili, da je od pomožna akcija v rokah znanih in zanesljivih oseb ter pod zanesljivo kontrolo, da je vsaka neopravičena poraba zbranih prispevkov izključena. Jugoslovanski pomožni odbor mora redno pošiljati poročila našemu državnemu departamentu v Washington. Povedali sva jim, da ne bi zbirali prispevkov, če ne bi bili sigurni, da pridejo v prave roke in za pravi namen. Spoznali sva se z mnogimi ljudmi različnih narodnosti in bili sva veseli teh spoznanj.

Vreme je bilo ves čas najinega zbiranja prispevkov lepo in ne prenehalo. Jutra v decembru in januarju so bila pač prihično hladna, toda so se razvila v sončne in gorke dneve kakor v indijanskem poletju. Redki sva, da nama je celo vreme šlo na roke, da so bila najina potovanja udobnejša in bolj uspešna. Res hladno vreme je nastopilo šele v februarju, ko sva bili z najinim delom že gotovi. In bili sva hvaležni usodi, da nama je bila tako naklonjena. Zdaj imamo v Montani pravo zimo, vendar za te čase ne prehudo. Parkrat je bilo ob jutrih 15 do 18 stopinj pod ničlo in snega imamo kakih 10 palcev na visoko po ravninah. Mnogi ljudje so si želeli snega, da konča veliko sušo, in pa, ker so sodili, da je raznih boleznih krivo ne nadno miho vreme zimske sezone.

Omenim naj, da sva Mrs. Panian in podpisana, nakolektali v prej omenjeno svrhu \$250.00, kar je precej lepa vsota za to okolico. Lahko bi bilo bolje, če ne bi bilo v teh časih toliko raznovrstnih kolekt. Ljudje sami ne vedo, kam bi prispevali, ker je povsod potreba. Zbira se za razne od pomožne akcije različnih narodov. Prispevati je treba za Rdeči križ in treba je kupovati vojne bone. Cene življenjskih potrebščin pa se skoraj z vsakim dnem dvigajo. Tako gre denar na razne kraje.

Toda ako pomislimo, da nam ni treba trpeti pomanjkanja, da živimo kot svobodni državljani velike in močne republike in da jekleni ptici ne mečejo bomb na naša bivališča, mo rano priznati, da imamo prav za prav še paradiž. Ako pomislimo, kako živijo ljudje v deželah, katere so zasedli na čiji in med katerimi je tudi nesrečna Slovenija, smo lahko do kolmoča hvaležni usodi, da nas je privedla v Združene države, kjer smo našli svoj dom, kiuh, varnost in svobodo. Vse kar žrtvujemo za to božansko deželo, je malenkost v primeru s tem, kar nam je dala in nam še daje. Prispevajmo torej po naših močeh v vse dobrodnele svrhe in ne pozabimo

investirati kar največ naših prihrankov v vojne bonde Zdr. držav. Naša republika potrebuje ta denar za opremo in vzdrževanje naših vojnih sil, ki bodo v zvezi z našimi zavezanici porazile nacizem, fašizem, in japonski imperializem in nam spet zagotovile zaželjeno mir. Z investiranjem naših prihrankov v vojne bonde bomo nekoliko pripomogli, da se bodo naši vojaki tem prej vrnili med nas domov, obenem pa bomo varno in obrestonosno hranili naš denar, za čase bodočih potreb.

Prej omenjeno nabrano vsoto sem potom pošne nakaznice poslala na naslov J. N. Roglija v Cleveland, Ohio, da demar izroči na pristojno mesto, in sicer \$125.00 za JPO SS, \$125.00 pa za SANS. Vsota ni velika, toda vsaka malenkost zaleže nekoliko. Tukajšnja slovenska in hrvaška naselbina je bolj majhna. Zato sva zbirali prispevke tudi pri ljudeh drugih narodnosti v Kleinu, Roundup in okolici. Prav lepa hvala vsem za prispevke ter prijazenost in naklonjenost, katere ne bova nikdar pozabili. Iskrena hvala še enkrat vsem in vsakemu!

Catherine Penica,
Klein, Mont.

PLANET MERKUR

Najmanjši in solneu najbližji planet je za opazovanje zelo nevhvaležen. Če se vidi s prostim očesom, je zelo nizko nad obzorjem in fizikalno opazovanje se ne posreči. Če ga iščemo podnevi, ko je visoko nad obzorjem, dovoljuje močno valoveči zrak le neznatno povečanje. Pri tem je njegov do zdevni premer zelo majhen in ni torej čuda, da je bilo moč le redko opazovati na Merkurju kaj pomembnega po čemer bi se dala določiti rotacijska doba.

Schiaparelli je po svojih opazovanjih sodil, da se zasneč Merkur okrog svoje osi v istem času kakor okrog solnea, torej približno v 88 dneh. Njegova os naj bi bila pa navpična in ne nagnjena kakor os naše zemlje. To bi pomenilo, da je ena stran Merkurja obrnjena vedno proti solneu, druga pa od njega. Na eni strani naj bi bilo vedno svetlo in zelo vroče, na drugi strani pa večna tema in mraz. Zvezdoslovci domnevajo, da Merkur nima goste atmosfere, kajti njegova privlačna sila je le nekoliko večja od privlačne sile naše lune, a luna nima atmosfere.

Ko so pa merili toploto, se je izkazalo, da toplotna razlika med svetlim in temnim delom ni tako velika kakor bi človek pričakoval, če bi bila ena stran Merkurja vedno obrnjena proti solneu, druga pa od njega.

Potemtakem bi morala biti rotacijska doba krajša morda samo nekaj dni. Pri tem ne sme mo pozabiti, da je merjenje toplote prav tako težko kakor opazovanja. Niti zdaj ne moremo točno reči, kako dolg je na Merkurju dan in kako dolga noč.

POT OKOLI SVETA V COPATAH

V Kodanj se je vrnil po 9 letni odsotnosti neki Peter Anderson, ki je vsa ta leta prebil na potovanju okrog sveta. Potovanje je začel zavoljo visoke stave, ki mu je med drugim zagotavljala brezplačno oskrbo in prenočevanje ves ta čas, toda pod pogojem, da ne bo v tem času nikoli obul pravih čevljev, temveč bo hodil samo v klobučevinastih copatah. Po goje je točno izpolnil in s seboj je prinesel v domovino 136 parov ponošenih copat.

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI
IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest
v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko morete. K naročilu priložite v dobrem zavrtku gotovino oz. znakice (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING
COMPANY
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovec

Spisal Ivan Albrecht

Cena 50 centov

Balade in romances

3. izdaja — A. Aškerc

Cena 50 centov

Ko smo šli v morje

bridkosti

Spisal Rev. K. Zakrjavec

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal iluzije in sanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot je napadel.

Knjiga je v platno vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Še bolj državljani naj se učijo

knjižice —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjižici so vsa potrebna in zakonit za naseljenca.

Cena 15 centov

Živi izvir

Spisal Ivan Matičič

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani

v platno vezano

Cena \$2.—

Duhovni boj

(Izdala družba sv. Mohorja)

L. Skupoli

Cena 50c

Ako naročite knjigo, priložite k naročilu U. S. oziroma Canadian Money Order za omenjeno svoto. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. znakih po 1. oziroma 3 cente.

Cena \$2.—

Državlanski priročnik

(V slovenščini)

Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Cena 50 centov

POUČNI SPISI

Pohorske poti

Spisal Janko Glaser

Cena 50c

Angleško Slovensko Berilo

(F. J. Kern) — Vezana knjiga

Cena \$2.—

Brezposelnost

Spisal Fran Erjavec

Cena 50c

Problemi sodobne filozofije

Spisal Dr. France Veber

Cena 50c

Mlekarstvo

Spisal Anton Pevec. 8 slikami, 168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošno.

Cena 50 centov

Obrtno knjigovodstvo

258 strani, ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti in stavbno, umetno in strojno bljučarstvo ter šolekarstvu.

Cena \$1.—

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINZGAR.

133

Miko je pogledal po četi in se ozrl na Iztoka. Ali tudi njegova glava ni bila veselo in ponosno zavrana. Spremljevala so ga zmagi, pod oklepom se je gredo. Epafruditovo pismo na ljubljani polnem ercu, ali sestre ni bilo. In domišlj se je polblaznih solza starega Svaruna, ko se vrnejo v gradišče brez Ljubnice. In kakor bi vso sladkost pomizila v grenkobi, ga je trla huda skrb, kaj je z vojsko Slovencev. Če so tolpo napali Heruli? Razbita je! Brez glave čreda ovac, plaha zverjad, zakaj ni šel z njo? Tanna lutnja mu je obletala misli. Čezdalje jasnejša in bolj močnejša se mu je zasedala v glavo.

Nočevali so v gozdu. Nihče ni zapalil ognja. Po dva in dva sta se šepetaje pogovarjala. Razločno se je slišalo hrupljanje konj, ko so gredli v travo. Kmalu so zaspi ali brez stražnika. Celo Iztok je legel brez skrbi, poln otožnosti. Samo stari Jarožir se je naslonil na bukev, se uprl na silni meč in napol bedel, napol podremaval vso noč.

Ko se je drugi dan solnce nagnilo preko poldne, se je zabliščala pred njimi gladina veletoka. Iztok je velel razjahati, zagnati konje na odhiti v senco hrastovega gozdiča, četini vojakom z Jarožirjem na čelu pa je povelil, da poiščejo brodove.

Stari Sloven je odšel proti Donavi, ostali vojaki so polegali v senci in čakali.

Ni se pretekla ura, ko zašumi za njimi. Iz visoke trave je dvignil glavo Jarožir, ki je prilezel po vseh štirih do počivajočih tovarišev in zašepetal:

"Tunjuš!"

Vse je zagomelo. Vse se je streslo in zganilo med vojski ob tej besedi. Rado je planil iz trave kakor zver, ko se mu približa plen.

"Na tla!" je velel Jarožir.

Povseh štirih so se preplazili vsi v snedo gozdiča do konj. Ko so bili dobro zakriti, je izpregovoril Jarožir.

"Huni se vkravajo na brodove. Rdeči plaši frfota v sapi. 'Prekletstvo!' je škrtal Iztok. 'Odkod prihajajo? Ko bi iz gradišča? Po Ljubnici se šel, Morana! Moj oče! Na konje! Ne eden naj ne uteče! Smrti so zapisani! Jarožir, kaj so ostali drugi štirje?'"

"Poskrili so se v trstju. Tako sem zapovedal in se priplazil sam, da nas niso zagledali."

"Dobro si naredil. Izberi si vsak svojega Huna. Ko-liko jih je, Jarožir?"

"Morda trideset, morla več. Ne vem natanko!"

"Niš ne de, in če jih je stotina. Tunjuš pade!"

"Samo od mene!" vikne Rado, ki se je stresal od koprnenja.

"Ne vem, prijatelj! Velik vojak je. Ne zmoreš ga!"

"Na Peruna zmorem!"

Jermenje pri konjih je bilo pozapeto, rešetke na licih. Jarožirov strašni meč je bil že dvignjen in je kakor plamen gorel v blesku.

Dolgo so čakali. Konji so nemirno pričeli kopati zemljo. Jezdeci so jih stiskali, kretili in šepetaje pogovarjali, dasi so sami nestrpneje čakali od konj. Samo Iztok je stal na robu gozda sredi gostega guma in strmel na obal, da bi razsodil, kam se obrnejo Huni. Ko je po dolgem čakanju zazrel rdeči plašč, je posegel še enkrat po jermenu pod brado in poskusil, če je dovolj trdno pritrjen šem. Zaslužil je dosti in težkega dela.

Za Tunjušem so poskakali z brodov Huni — deset, dvajset, trideset in še pet. Iztok je videl, kako je potegnil Tunjuš konja na levo, ker je hotel zaviti sam v nasprotno smer v tabor, kakor je bil vajen.

"Mimo nas pridejo!" Prav grozničava drhtavica ga je obliha od samega veselja. Počakal je še nekaj trenutkov, potem se prečil skozi vejice do čete.

"Jarožir in še pet utpadete prvi. Da se Huni ne splašajo in ne uteko! Tunjušu se ognite! Zanj poskrbiva z Radom."

Ko se zapletete v boj, planemo vsi!"

Konaj je izgovoril povelje, se je pokazala ob robu gozdiča prva iztegnjena konjska glava. Jarožir je stisnil svoje- ga konja. Ati v tem hipu so odpovedali pokorščino konji in vojaki.

Kakor bi razdivjan hudomušnik pretrgal jez, tako se je zabrcnila vsa konjenica hkrati za Jarožirjem in naskočila Hune. Prvi zamah je z nedosežno silo udaril stari Sloven. Odse- na hunska glava z ramo vred se je zakotalila po tleh. Kakor bi zabučal z rogom, so ob tem zatutuli Slovenci in Huni vsi za- eno. Stepa je zastakala ob spopadu, ko je treščil konj ob konja, zaškrtalo jeklo ob jeklo. Niti en Hun ni zamudil trenutka, da bi ne bil potegnil meča. Zaduži jezdeci so vrgli celo kopja v Slovence in predili troje konj, da so tujje vojske- ni onahnil in padli v travo. Začel se je nato boj, jezdeci z jezdecem. Krog osemdeset mečev se je krhalo, iskr so švi- gale od jekal, razlutili se je po mehki stepi splošen dvojni naj- boljših vojakov, kar jih je nosila zemlja ob dolenji Donavi. Pokali so šleni, hrestali, hunske oklepi iz konjskega roga, ti- soče kolobargčkov so bliskovito črtali meči v sončnem svitu, zaletavali so se pari borec, odbijali in odskakovali, napadali in bili vnovič, zamahovali v glave, bočji v prsi — kri je škro- pila od rok, polivala konje, ki so pobesneli kakor jezdeci, bljuvali pene, spenjali se na zanje noge, bli s kopiti in grizli ob napetih brzdah.

Bljuvali pene, spenjali se na zadnje noge, bili s kopiti in grizli mu je sledil. Z mečem je navalil nad Tunjuša zamahnil je tako brezbržno in hladnokrvno, kakor bi bil nameril udarec tak brezbržno in hladnokrvno, kakor bi bil nameril nadenj kosopet pastir s šibo. Zrak!

Rado je bil brez meča. Tunjuš mu ga je izbil in v istem zamahu mu dosegel šlem, da je zavezala v pozlačeni kovini široka rana. Rado je odskočil in zahupal od pobesnosti. Tunjuš je v hipu skrilil komolec in okrenil konja, da bi zadrl meč Radu v ledja. Ali Iztokov meč je švignil vmes in odbil sunek. Tunjuš se je zaobrnil kakor misel naglo. Njegovo oko, ki je videlo že toliko krvavih konic, zamahnjenih nad svojo glavo, je hitro spoznalo, da je Iztok nevarnejši sovražnik. (Nadaljevanje prihodnjih)

KAKŠNA NAJ BO JUGOSLAVIJA

Piše Matija Corel, Brooklyn, N. Y.

(Nadaljevanje)

In zato so v Jugoslaviji spre- menbe, ker jugoslovanski nar- od išče državnik. In zato so v Jugoslaviji partizani, ker ni bilo v jugoslovanski kraljevi- vlad principa, niti smernice.

Ja, zdaj pa, ko je v Jugosla- viji narodna vlada, pa se tista vlada v Kairu oglasa proti Moskvi. Mi smo pripravljene skleniti prijateljstvo preko glav partizanov. — Ja, veste, prepozno je. Nekatere v evange- lijih je zapisano, da je Kristus govoril o prižakah, da naj se ljudje dobro osnažijo in pri- pravijo; kajti prišel bo dan po- roke, pa ne bo vse v redu — bo prešla nevesta mimo. In nekaj sličnega je zdaj v Jugosla- viji.

Ampak, ali bomo kralju zamerili? Ne! Pomilovati ga moramo. Mlad je, očeta nima. In prosim vas, če ni bil star 18 let, ko je prevzel vlado. Ali je mladenč v ti starosti zmožen voditi državne posle? Vsaj člo- vek komaj z 30. leti politično dozor. Ne; pa da je tisti, ki se je rodil v Bethlehemu, ki je kot 12 letni deček sedel med modrijani. Tudi tisti je začel učiti narod šele ko je dosegel dobo 30 let.

In zato so danes v Jugosla- viji spremembe ker jugoslovanski narod išče voditeljev. Imeli smo avstrijskega cesarja, ki ni bil naš cesar, pa vendar smo ga ponižno častili kot katere- gako i našega največjega mo- drijana. Imeli smo kralja A- leksandra, ki je bil vojak in državnik, pa ga nismo Slove- ni niti Hrvati v srce globoko priljubili, pa vendar je bil tri- krat več vreden kot pa tisti germanski (nam očim.) In ima mo kraljeviča, ki bi lahko po- stal junak današnje dobe. In zakaj ni? Zato ker niso bili na krmilu močje, ker niso ra- zumeli časovnega položaja niti narodove duše.

Zato imamo zdaj v Jugosla- viji partizane, ker jugoslovanski narod išče junake. Ako je Tito tisti junak, ki ga jugoslo- vanski narod išče, potem spre- menb več ne bo, vsaj tako ve- likih ne. Ako bodo pa partiza- ni tudi izdajalci, da se prelevi- jo v Velešrbe, Velehrvate, Vele- bolgare, Velešlovence ali v Ve- leruse, an ako bo tudi pri njih glavni princip močnja — po- tem pa bo jugoslovanski narod nadalje iskal po kottičih, ali je še skrita kje kaka duša, v ka- teri žari nepristranska jugo- slovanska misel.

Zato bratje Jugoslavi! Pa bodite, komunisti, socialisti, na- cionalisti, rimsko katoličani, pravoslavni, ali pa musliman- ski verniki — in vi svečeniški, pa bodite Muslimani, pravo- slavni ali pa rimsko katolički, po katerih žilah se pretaka ju- goslovanska kri, vzdrnite se, kajti danes je prišla doba — ona kritična ura — da okine- mo nevesto — novo Jugosla- vijo, v kateri naj se vlije jugo- slovanski narod v eno dušo! Danes stojimo na pragu da sto- pimo v kraljestvo, ki ga je raz- lagal Odršenik pred 2000 leti. Ko so ga vprašali, kje je nebe-ško kraljestvo, pa je rekel: "Kaj me vprašate? Nebeško kraljestvo je med vami! Iz- nebite se sebičnosti, ljubite se med seboj, in videli boste ne- beško kraljestvo."

In ravno danes išče jugoslo- vanski narod voditelje, da se mu uresniči sanje, ki so mu jih skladatelji slikali pred 100 leti v fantaziji. In pesniki, ki so ga budili k zavesti potom- narodnih pesmi in mu vtisnili v dušo majko Slavijo — od Urala do Triglava, ter pono- no do Balkana. In prav da- nes nas je dohitela tista doba, da se nam odpre vhod v tisto čarobno votlino, ki nam je zna- na iz povesti "Kralja Matja- za." Tam nekje pod tremi go- rami (najbrž Triglavom, Ura-

stvo, kralja in ministrov mi doma, zakaj ne bi izrabile to- lepo prilžnost in si ustvarile kraljestvo, ki se bode popo- lnomu strinjalo z našo vranjo lastnostjo? Vsaj vrane smo vse enake, samo barve nas lo- čijo. In pa zakaj smo se klju- vale? Za tisto crkovo, pa za tisto naše pisano perje, smo ena drugi oči kljuvale. Me smo strdale in iztikale za mrhovi- no, kralj in ministri so se pa gostili.

Ja, pa to je res; zdaj ali pa nikdar več! so se oglašale ena za drugo. Zdaj je prišla tista ura, da se nam razsvetli ta vran- ja pamet, ko ni tistih lisjakov ki so nam mešali naše perje. Generali nam ne bodo raspro- tovali, ti se ne brigajo za vran- ji red, ti so vojaki in kot taki imajo samo en princip, po- gnati okupatorje iz dežele. In vse vrane so se zednile, da se ob prvi priki skliče vranji shod.

Bilo je krasno spomladansko jutro, ko so se začele zbirati vrane; te niso prikorakale v ko- lonah, kakor je to v navadi, da se vsaka barva zbere pod svo- jo zastavo, ampak prihajale so posamezno, ali pa v malih skupinah. Bil je to krasen vranji shod. In kako je bila lepa ta družba in kako lepo je bilo videti te črne vrane, ni bi- lo veliko črnih, le tu pa tam je kaka korakala, ampak te so le- po okrasile vso vranjo družbo, ki je čakala napeto na otvori- tev zbora.

Tam zgoraj na vzvišenem grmičju se je zagnala zelena vranja, katera je imela prede- dovat zboru; pogledala si je malo perje, kakor da bi pre- mišljevala in potem pa se ogle- la z ljubko donečim glasom:

Tovarišice! Danes smo se zbrale v ti kritični uri da si pre- uredimo naše vranje kralje- stvo. Kralja in ministrov ni- mamo, vrane smo same ostale, zato smo se danes zbrale, da se vprašamo, zakaj smo vrane, in zakaj smo se kljuvale! Vra- ne smo vrane pa naj bode črna, zelena ali pa rdeča. Vse si že- limo eno in isto, da se napolni- jo naša vranja čreva. In kaj mislite, ali ne bi bilo lepo ako bi se nekoliko popravila naša vranja pamet in ali ne bi bilo lepše, da se goji med nami lju- bezen, kot pa tisto vranje so- vraštvo? Zato prosim, da sta- vite danes predloge in priporo- čila, kako izboljšati našo vra- njo družbo.

Pa se oglašila črna vranja k besedi. Tista barva ki nas loči ni tako nevarna, ampak imamo različne lastnosti. Ene smo bolj požrešne, druge bolj ne- voščljive, tretje trmaste itd. Vsaka imamo svoje napake in te li se dale morebiti še iz- ravnavati, ampak veste, da ima- mo tudi bele vrane, ki jih da- nes ni med nami. In tiste bele se ne bodo preobrile, kajti njih je sama jeza in hudomuš- nost in te so požrešnejše od nas kajti so sami farizeji in mitarji in ti so ne poboljšljivi.

Dobro, se oglašila modra vra- na. Ako niso poboljšljivi, po- tem pa ven z njimi iz naše druž- be. Poključale jih homo ravno tako kot naše okupatorje. Te pa ne smemo storiti, — se oglašila rdeča vranja. — Kajti

ZANIMIV FILM.

Kot je bilo že poročano v listu, se sedaj prikazuje v ve- likem tukajšnjem gledališču "Rivoli" na 49. ulici in Broad- way, New York City, film po- imenu "The Song of Bernadette" v katerem so glavne vloge poverjene: Jennifer Jones, Wil- liam Eythe in Charles Bisk- ford. Ta film je zelo vsestran- sko zanimiv, ter bi bilo pri- poročljivo, da si ga po možno- sti vsakdo ogleda. Proizvajal- se ne prenehoma od zjutraj do pozno zvečer vsak dan ter po- zmeraj ljudskih cenah.

Angleški

Molitveniki

V krasni vezavi, najfinej- šega izdelka.

"KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50

"KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1.—

Naročite pri:

SLOVENIC PUBL. CO.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

KNJIGA, KI STE JO VEDNO ŽELELI

The New Modern Encyclopedia

V ANGLEŠČINI

22,000 Razlag . . . 1.100 Slik

Najnovejša svetovna Encyclopedija, v kateri more vsakdo kakoršnegakoli poklica najti razlage vsake besede spadajoče v njegovo stroko.

Cena sedaj \$4.—

(Poština in zavarnovalna plačana.)

Knjiga vsebuje 1176 strani in je okusno v platno vezana. — Skoro neverjetno je, da je mogoče tako najpopolnejšo knjigo dobiti za tako zmerno ceno.

Knjigarna Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

TO KNJIGO BI MORAL IMETI TUDI VSAK DIJAK NA RAZPOLAGO

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da- je pisatelj navet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naselenci v Ameriko in pomagali postaviti najbolj na- predno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njho- vega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov. Či- tanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano(1) knjigo(1):

Moje ime
Št., ulica ali Box št.
Mesto in država

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

NOVO ZALOGO PRIČAKUJEMO SREDI MARCA

NOVA IZDAJA
Hammondov
SVETOVNI
ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako po- trebni, da morate slediti da- našnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.
Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

